

A DOBA

uvnitř čísla

měsíčník zelených hnutí

rok 2021

cena: 7,- Kč

9

Vážení čtenáři,

kalendářně jsme vstoupili do podzimního období, příroda se přebarvuje, na hradech a zámcích pomalu končí návštěvní sezóna. Počasí však stále drží a můžeme ještě ledasco stihnout. Hněvotínští myslivci Vás pozvou na 6. setkání K počtě sv. Václava, na hradě Šternberk Vás Roman Prokeš seznámí kromě jiného i s historií zbraní, se Sdružením ekologické výchovy Iris můžeme pomoci vysadit

ovocné stromy na Kosíři, 28. 10. proběhne v centru Olomouce tradiční Pochod za obnovu Českého království a vzpomínka na vznik Československé republiky bude mít také reprízu na Fortu XVII. v Křelově. Pomalu můžete také kupovat vstupenky na Bystřické banjo. Příjemné babí léto přeje

Redakce

- Festival ptactva
- Akce Iris v říjnu
- Fort XVII. Křelov
- O historii zbraní na hradě Šternberk
- Muzeum Rýmařov
- Kulturní akce ve Velké Bystřici
- Olomouc Přemyslovská
- Praha židovská
- Rozvoj venkova
- Den architektury
- Ze srpnové akce hněvotínských myslivců
- Zmizení slavného rodu

Hanáckou střelou do Náměště a zpět

Se znalcem hanáckých lokálek a iniciátorem záchrany náměšťského nádraží Martinem Kašparem se vydáme na výlet vlakem po této slavné železniční trati s cukrovarnickou tradicí. Z vlaku si prohlédneme nádraží a další zajímavé objekty, vystoupíme v Náměšti na Hané a dozvíme se, jaká je minulost a snad i budoucnost objektu nádraží. Zpět se vydáme stejným spojem ve 12:35, vystoupíme ve stanici Olomouc-město, kterou si také prohlédneme. S sebou zpáteční jízdenku na trasu Olomouc-Náměšť na Hané.

ne 3. 10., 10:15, nádraží – Nová ulice

libor hřivnáč plachý exhibicionista

vážení milovníci umění, galeríezet vás srdečně zve na zahájení výstavy soch libora hřivnáče dne 25. 9. 2021 v 17.00 hodin v prostorách galeríezet zámecké nám. 775, velká bystřice

výstavu uvede jarosław sebastian pastuszak

výstava potrvá do 25. 11. 2021

galeríezet je otevřená (do 30. 9.) od úterý do pátku 9.30–18.00 hodin v sobotu a v neděli 11.00–19.00 hodin | (od 1. 10.) od pondělí do pátku 8.30–17.00 hodin | v sobotu a v neděli zavřeno | www.galeriezet.cz

galeriezet Město Velká Bystřice

Moravský ornitologický spolek – středomoravská pobočka ČSO

Bezručova 10
750 02 PŘEROV 1
Česká republika

tel.: +420 776 746 980 – nonstop
tel.: +420 606 324 763 – kontaktní osoba pro média
e-mail: info@mos-cso.cz

Bankovní spojení: 32434831/0100
www.mos-cso.cz

Festival ptactva se letos uskuteční i v Tovačově, v Hlubočkách a v Záhlinicích

Orel mořský.
Foto Jiří Šafránek

V prvním a někde i ve druhém říjnovém víkendu proběhne Festival ptactva. Jde o ornitologické exkurze pro veřejnost, které pořádá Česká společnost ornitologická a její pobočky na takřka 50 místech v České republice. Na střední Moravě je organizuje Moravský ornitologický spolek, který je pobočkou ČSO.

Tovačov – Hradecký rybník

Zájemci o pozorování ptactva se sejdou v Tovačově v sobotu 2. října v 8.00 hodin u sádek Hradeckého rybníka. Společně se potom vydají na procházku po hrázích rybníků a seznámí se s desítkami druhů ptáků. Součástí akce bude i prezentace dalekohledů značky Swarovski.

V těchto dnech je možno na rybnících u Tovačova pozorovat několik druhů

ků, čejky chocholaté, zrzohlávky, poláky, hvízdáky, kopřivky, čírky a další desítky druhů ptáků. Možná se již objeví i první husy tundrové a běločelé nebo orel mořský.

Hlubočky – údolí Bystřice

Sraz účastníků akce je v sobotu 2. října v 8.00 hodin před vlakovým nádražím Hlubočky. Trasa povede údolím Bystřice, případně zabloudí do místních lesů. V plánu je pozorování protahujících ptáků a ukázka jejich kroužkování.

Záhlinice – Záhlinické rybníky

Akce proběhne o týden později v sobotu 9. října od 8.15 hod. Sraz je před hospodou U Čápa v Záhlinicích. Pozorovatelé ptactva se projdou soustavou rybníků a přilehlým lužním lesem, součástí akce bude i ukázka kroužkování.

Za pozorování ptáků se o tomto víkendu vydají lidé nejen v České republice, ale i v dalších zemích po celé Evropě. Festival ptactva je totiž součástí úspěšné mezinárodní kampaně EuroBirdwatch. Seznam jednotlivých vycházek, který

bude průběžně aktualizován, najdete na webu ČSO: <https://www.bird-life.cz/pozvanka-na-festival-ptactva-2021/>

Foto a text: Jiří Šafránek

ČSOP – Ekocentrum Iris plánuje na říjen tyto akce:

Údolím Bystřice

středa 6. 10.

Vycházka nejen pro seniory povede tentokrát naučnou stezkou Údolím Bystřice. Zastavíme se na zajímavých místech (přírodní památka Kamenné proudy, skalní útvar Malý Rabštejn, břidlicové lomy, meandry řeky Bystřice). V podzimní atmosféře si užijeme nekonečné bukové lesy a drobné stavební památky. Vycházku ukončíme v Hrubé Vodě. Ráno sraz na hl. nádraží v 8:20, společný odjezd vlakem do Domašova nad Bystřicí. Návrat do Prostějova mezi 16. a 17. hod. Délka trasy 13 km.

Den otevřených dveří

úterý 12. 10., od 14 do 18 hod.

Pro zájemce z řad veřejnosti pořádáme Den otevřených dveří v nové budově Ekocentra Iris. Kdykoliv mezi 14. a 18. hod. si můžete prohlédnout naše nové prostory a seznámit se se všemi prvky modrozelené infrastruktury. Pro návštěvníky bude připraven program: ukázka ekologických programů pro školy, minizoo u jezírka, hravé přírodovědné aktivity, tvořivé aktivity, jablečná stezka apod.

Kontakt:
ČSOP, Ekocentrum Iris
Husovo nám. 67,
796 01 Prostějov
tel. 582 338 278, 603 298 039
e-mail: iris@iris.cz
www.iris.cz, FB: Ekocentrum Iris

Bučina u Suché louky

středa 13. 10.

Vycházka nejen pro seniory povede z Malého Hradiska do Lipové kolem Přírodní rezervace Bučina u Suché louky. Cestou budeme procházet krásně zbarvenými bukovými lesy, mineme i několik studánek. Ráno společný odjezd autobusem 8:15 do Malého Hradiska (st. č. 11). Návrat z Lipové do 12:30. Délka trasy 5-6 km.

Za studánkami nad Ptením

středa 20. 10.

Vycházka nejen pro seniory povede do lesů mezi Sečí a Ptením. Projdeme kolem několika studánek a vycházku zakončíme návštěvou nově vybudované naučné stezky Světluška u Ptení. Ráno společný odjezd z aut. nádraží do zastávky Seč v 7:55 (st. č. 10). Návrat autobusem ze Ptení do 13:30. Délka trasy 7-8 km.

Den stromů

sobota 23. 10., od 9 do 12 hod.

V rámci celosvětové akce Den stromů proběhnou na nám. TGM aktivity pro všechny věkové skupiny. Informace pro dospělé, výstava o stromech, hravé, výtvarné a naučné aktivity pro děti.

Akce finančně podpořilo Statutární město Prostějov, Olomoucký kraj a MŽP v rámci projektu **Mezigenerační vzdělávání v přírodě**.

Technická památka Sifon

středa 27. 10.

Vycházka pro seniory a další zájemce k unikátní technické památce Uhříčický sifon, vybudované kvůli překřížení dvou vodních toků. Uvidíme také betonový akvadukt Vantroky a najdeme ústí říčky Romže (Valové) do Moravy. Podél řeky Moravy se vydáme do nedalekého Kojetína. Ráno společný odjezd v 9:15 autobusem do Uhříčic (st. č. 2). Návrat z Kojetína do 13:30. Délka trasy asi 5 km.

Den pro přírodu: Sazení stromů na Kosíři

čtvrtek 28. 10. (státní svátek)

Den pro přírodu, kdy vysadíme v sadu u Přírodní památky Vápenice sazenice třešní. Ráno sraz na nádraží v Kapli u Čelechovic v 8:30 (vhodný vlak jede z Prostějova hl. n. v 8:02, nastupujte do posledního vagónu). Z Kaple se společně vydáme krátkou procházkou na Vápenici, kde vysadíme asi 20 třešní. Pro účastníky sazení bude připraveno opékání na ohýnků a pamětní list. Návrat do Prostějova do 14 hod.

Fort XVII. Křelov

Fort XVII. Křelov je polygonální permanentní fort vybudovaný v letech 1851 až 1854. Patří do první čtveřice pevností (spolu s forty XI., XIII., XV.), které od roku 1850 postupně vznikaly západně a jihozápadně od pevnosti Olomouc. Hlavním obranným těžištěm tohoto objektu je mohutný zemní val, na němž byla mezi zemními násypy rozmístěna těžká dělostřelecká výzbroj. Jeho vnější zpevněná strana tvořila současně eskarpu příkopu, vnitřně je opatřen kasematami pro ukrytí obránců a bezpečné uložení zásob. Za hlavním bojovým postavením se v centru fortu nachází tzv. středový podkovovitý reduit, uzavřený malým nádvořím s plochou zadní stěnou, z níž vystupuje šijová kaponiéra na obranu příkopu před týlovou stranou fronty. Reduit sloužil jako ubytovací zařízení a v případě obležení nepřítelem byl posledním místem obrany.

V současné době je Fort XVII využíván jako muzeum se stálou expozicí o historii fortové pevnosti a sbírkou militárií.

Provozní doba muzea je o víkendech.

Hostinec Citadela, umístěný v reduitu pevnosti, je využíván na společenské a firemní akce, svatby a hostiny.

V přílehlých sálech pořádáme koncerty, malá divadla, semináře a školení.

Celý areál Fortu XVII nabízí 60tis m² plochy a je vyhledávanou lokalitou pro pořádání velkých teambuildingových akcí, dětských dnů, historických bitev a jarmarků. Aktuální informace o provozní době a pořádaných akcích najdete na www.forty.cz.

Fortoviny

Oslava Dne vzniku Československa

Stálá posádka pevnosti Fort XVII. v Křelově připravila zajímavý program ke Dni vzniku samostatného československého státu. 28. říjen 2021 se tak ponese v duchu končící monarchie a vznikající republiky. Ve 14 hod. ohlásí výstřel z děla příchod uniformované posádky, která spustí prapor Rakousko-Uherského císařství. Následně sokolové vztyčí prapor Československa. V celém objektu z roku 1853 budou probíhat slavnostní prohlídky, můžete si projít muzeum, pevnost, řemeslné dílny i kasematy.

Restaurace Citadela

Obnovila již provoz po covidovém útlumu. Navazujeme na starou tradici v novém personálním obsazení i novými ambicemi. Kuchyni bude mít na starosti šéfkuchař Vojta Dvorský, který nabídne staročeská, moravská i vídeňská jídla. Speciální nabídku ocení svatebčané, účastníci rodinných i firemních akcí a nebude chybět ani degustační menu. V tyto podzimní dny bude otevírací doba od středy do neděle.

Těšíme se na Vás na pevnosti Jeho císařského a královského veličenstva Františka Josefa I. v Křelově. Další informace najdete na www.forty.cz.

Povídání o historii zbraní na hradě Šternberk

V **neděli 3. 10. 2021** rozšíří prohlídky hradu oblíbený doprovodný program - **Povídání o historii zbraní**. Divadelně-naučný exkurz v podání výřečníka, všeučelky a baviče Romana Prokeše vám představí vývoj sečných a palných zbraní od středověku po nedávnou minulost. Během představení se dozvíte mnoho zajímavých informací, ale především se skvěle pobavíte. Představení je interaktivní, diváci jsou zapojeni do děje a chybět nebudou ani ukázky střelby. Představení bude součástí všech prohlídek. Návštěvníci zaplatí běžné vstupné na prohlídky, doprovodný program je přístupný zdarma.

Přijďte v **neděli 3. 10. 2021** na šternberský hrad, čekají na vás prohlídky a skvělý doprovodný program. Těšíme se na vaši návštěvu.

Základní vstupné:

- Plné – 150 Kč
- Snížené – 120 Kč
- Děti do 17 let – 80 Kč

Státní hrad Šternberk
**POVÍDÁNÍ
O HISTORII ZBRANÍ**
Neděle 3. 10. 2021 / 10 - 16 hodin

Divadelně-naučný exkurz v podání výřečníka, všeučelky a baviče Romana Prokeše představí vývoj sečných a palných zbraní od středověku po nedávnou minulost. Představení je interaktivní a chybět nebudou ukázky střelby

WWW.HRAD-STERMBERK.CZ

Muzeum Rýmařov

Milí přátelé,
letní sezóna pomalu končí, proto bychom vás v nadcházejícím posledním týdnu rádi pozvali do našich expozic, které budou otevřeny i ve státní svátek 28. září.

Zavítejte do budovy muzea na výstavu u příležitosti 120. výročí založení a 30. výročí obnovy městského muzea v Rýmařově MUZEUM JUBILEJNÍ. 120-30. Výstava je sestavena ze sbírkových předmětů rýmařovského muzea a zápůjček. Z výstavy si budete moci odnést nový katalog, který stejně jako výstava vznikl díky projektu „Muzeum jubilejní. 120-60-30“, spolufinancovaného z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd a městem Rýmařovem. Výstava potrvá do 31.10.2021.

S přáním hezkého dne

Mgr. Michal Vyhlídal

TERNO
SUPERMARKET

Partner Zeleného kruhu
Olomouc

muzeum
rýmařov

MĚSTSKÉ MUZEUM RÝMAŘOV
vás zve na

**KOMENTOVANOU PROHLÍDKU
VÝSTAVY**

k 120. výročí založení a 30. výročí obnovy rýmařovského muzea

**MUZEUM JUBILEJNÍ
120-30**

Foto: fond SOKA Bruntál
se sídlem v Krnově

Výstava probíhá v rámci projektu „Muzeum jubilejní. 120-60-30“, který je spolufinancován z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd a městem Rýmařovem.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZECIĄCAMY GRANICE
2014-2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

FOND MIKROPROJEKTŮ

čtvrtek

14. 10. 2021 17:00

čtvrtek

21. 10. 2021 17:00

Olomouc třídí odpad,

Papír

Nebezpečné
odpady

Nápojové
kartony

Sklo

Plasty

• sbíráme,
• separujeme,
• recyklujeme

přidejte se také vy...

Přehled kulturních akcí ve Velké Bystřici

Město Velká Bystřice

1. – 31. 10. Velká Bystřice • LI-BOR HŘIVNÁČ: PLACHÝ EXHIBITIONISTA, VÝSTAVA OBJEKTŮ (galeriezet, po – pá 8:30 – 17:00, so – ne zavřeno)

1. 10. (pá) 14.00 – 18.00 • orlovna

Podzimní bazárek

2. 10. (so) 8.00 – 12.00 • orlovna

Podzimní bazárek

Mateřské centrum Bublinka vás zve do orlovny, kde si můžete nakoupit oblečení a vybavení pro vaše malé.

2. 10. (so) 15.00 – 16.00 • Husův sbor
Pražské smyčcové duo a František Novotný v pořadu hudby a slova ÚKLONA KLASIKŮM. Vstupné 80 Kč, děti zdarma.

10. 10. Velká Bystřice • MYSLIVÉCKÁ SLAVNOST – HUBERTSKÁ MŠE (ŘK kostel, 10:00 – 13:00)

27. 10. (st) 10.00 – 16.00 • Kulturní a informační centrum
Den turistických informačních center
Turistické informační centrum Velká Bystřice vás zve na návštěvu svých prostor. Těšit se můžete na balonek a drobný dárek pro děti.

BYSTRICKÉ BANJO 25 LET SKUPINY PRÁTELÉ
zvou všechny přátele folkové, trampské a country hudby na XXII. ročník přehlídky
6/11/2021 v 16 hodin
vstupné 150 Kč /na místě 100 Kč /v předprodeji
KD NADAČNÍ VELKÁ BYSTRICE
moderuje Sandy Nosek

Vystoupí skupiny

MS Band /Velká Bystřice **T.H.S. Brzdaři** /Olomouc
DC Vocal /Olomouc **Přátelé** /Olomouc

vstupenky s místenkou v předprodeji od 24. 9. do 31. 10. v KIC Velká Bystřice na Zámeckém náměstí
(neváhejte – omezená kapacita KD Nadační)

občerstvení jako vždy zajištěno / tradiční společné závěrečné zpívání

Zveme širokou veřejnost na
tradiční

**PODZIMNÍ
BAZAR**

v sále Orlovny ve Velké Bystřici

v pátek 1. října od 14:00 do 18:00 hodin
v sobotu 2. října od 8:00 do 12:00 hodin

Nakoupit můžete dětské oblečení, hračky,
kojenecké potřeby, kočárky a další

Pro bližší informace pište na
bystricky.bazarek@seznam.cz

23. 10. (so) 14.00 – 16.00 • pole u hřbitova
Drakiáda

Nekupujte draka v obchodě. Zkuste si letos postavit doma váš vlastní originál a přijďte ho vypustit na dračím leteckém dnu. Určitě se pobavíte. Pořádá Sbor dobrovolných hasičů Velká Bystřice, akce z cyklu Hanácký rok v Bystřici.

Kontakt:

Mgr. Martina Skálová
vedoucí odboru kultury a informací
skalova@muvb.cz, tel: 734 236 506

Město Velká Bystřice
Zámecké náměstí 79, 78353 Velká Bystřice
www.velkabystrice.cz

Olomouc Přemyslovská

www.nejlepsipruvodce.cz

Ing. Tomáš KRYL

Vás srdečně zve
na prohlídkový okruh

OLOMOUC PŘEMYSLOVSKÁ

Milénium olomouckých Přemyslovců 1021 - 2021

Vypravte se do Olomouce éry románské a gotické a poznejte ji v době, kdy byla hlavním městem Moravy a centrem přemyslovského úředního knížectví.

Setkejte se s českým Achillem Břetislavem a jeho krásnou chotí Jitkou, kterou si unesl na Olomoucký hrad, aby tu založil téměř dvoustetletou tradici nepřetržité přítomnosti jejich dynastie.

Odhalte tajemství nekropole Přemyslovců, jejich dvou hradů a dvou katedrál, stejně jako dalších svatyní, staveb a osad, které v jejich době v Olomouci existovaly.

...příběhy v souvislostech.

neděle 3. října 2021, 13:30 hod.
sraz na Gorazdově náměstí u pravoslavné katedrály

vstupné: 90 Kč
(50 Kč děti 6 – 14 let)

(prohlídka se uskuteční za každého počasí; **nutná rezervace na tomas.kryl@email.cz**)
Příhláška je automaticky považována za přijatou a platnou, nebude potvrzována.

Praha židovská

www.nejlepsipruvodce.cz

Ing. Tomáš KRYL

Vás srdečně zve
na prohlídkový okruh

PRAHA ŽIDOVSKÁ

Projděte si trochu jinou Prahu, Prahu ohrazenou,
Prahu kdysi za zdí, tak zvanou 5. čtvrť, ghetto...

Poznejte Prahu Franze Kafky, Egona Hostovského, Egona Ervína Kische, Maxe Broda, Karla Poláčka, Emila Kolbena, Jiřího Ortena, Pavla Tigrida, ale třeba také Mordechaje Maisela nebo rabiho Löwa. Zjistěte přitom např. to, jak židé počítají kalendář, jaké slaví svátky, který je nejvýznamnější, který nejveselejší, jaké dodržují tradice a zvyky. Odhalte, co židé nejedí, co za žádnou cenu nesmí dělat, nebo jak to vypadá v synagoze.

Projděte historií židů v Čechách a na Moravě od nejstarších dob po současnost putováním ulicemi hlavního města a bývalým pražským ghettom, jeho synagogami s unikátními expozicemi a Starým židovským hřbitovem, na němž odpočívá mj. slavný rabi Löw.

מורנו הגדול רבי ליווא

...příběhy v souvislostech

neděle 10. října 2021, 10:45 hod.
sraz Vrchlického sady, před novou odbavovací halou hl. nádraží v Praze

vstupné: 465 Kč

v ceně je zahrnuta zvýhodněná vstupenka do Židovského muzea v Praze
(prohlídka se uskuteční za každého počasí, v případě min. počtu 20 účastníků)
nutná rezervace na tomas.kryl@email.cz

Den architektury

Spolek KRUH společně s olomouckými spoluorganizátory srdečně zvou na 11. ročník festivalu Den architektury, jehož hlavním tématem jsou letos cesty a spojení, kterými jsou naše města protkaná.

Můžete se těšit na bohatý a zdarma přístupný program. Součástí je i přidružený festival Film a architektura.

LIDOVÝ MANUÁL ARCHITEKTURY

Doba umožňuje přemýšlet a zkoumat vše, proto se i my chceme zapojit. Psalo se o stavbách historických, historizujících, moderních, brutalistních, ohrožených, industriálních, městotvorných, takže zbývají už snad jen ty ostatní... Naší snahou je tak opět sevřít nůžky mezi vysokou architekturou a nízkým stavěním. Poukázat na město jako organismus-celek, do kterého nevstupují jen architekti (i když by často chtěli), ale i ziskuchtiví stavitelé, obyčejní lidé, kutilové, snílci a jiné organismy.

Formou instalace a mapy ukážou dva olomoučtí architekti Adam Lacina a Vojtěch Jemelka alternativní pohled na architekturu města a její historii.

pá 1. 10., 18:00, PRAKTIK, Švermova 5

VYHLÁŠENÍ CENY RUDOLFA EITELBERGERA

Vyhlášení sedmého ročníku ceny spolku Za krásnou Olomouc za zdařilou realizaci v oblasti architektury, urbanismu a péče o památky v Olomouci a Olomouckém kraji v rozmezí let 2019–2021. Dopřejte si přehledku toho nejlepšího, co v olomouckém regionu vzniklo za poslední dva roky. Jaké počiny pustili do finále členové letošní odborné komise (mezi jinými hlavní architektka Litomyšle Zdenka Výdrová, ředitel památkového ústavu v Olomouci František Chupík, vedoucí Útvaru hlavního architekta Jana Křenková, či vítěz ceny v roce 2019 Zdeněk Chmel) a kdo bude laureátem?

Večerem provedou Rostislav Švácha, Martina Mertová a přizvání hosté. Slavnostní předání ceny proběhne v Divadle na cucky i s následnou after-party.

so 2. 10., 16:30, Divadlo na cucky, Dolní náměstí 42

Ze srpnové akce hněvotínských myslivců

Do konce prázdnin zbývá ještě deset dnů, ale dovolená zřejmě stále pokračuje.

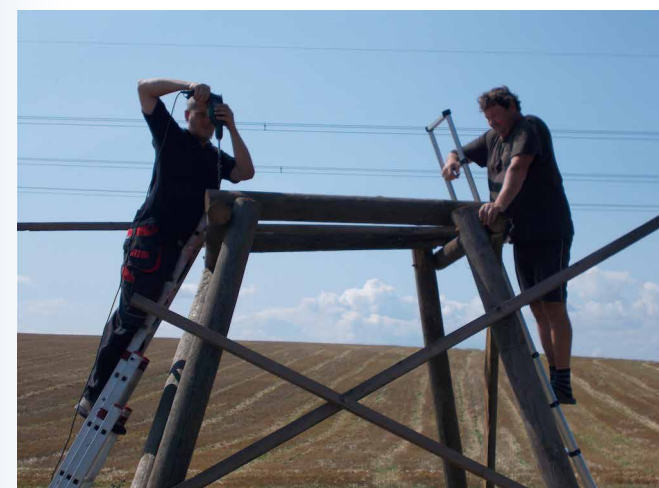
Soudě dle účasti na řádně svolané společné brigádě, na niž se 21. srpna na Výrovce

sešlo jen osm členů MS Blata Hněvotín. A tak bylo jasné, že plánovaný program prací není možno v žádném případě splnit. Nezměnila to ani v našich končinách tolik vžitá akademická čtvrt hodinka v ní dorazil jeden čekatel na členství, takže konečný počet se zvýšil na devět. Překvapený předseda MS Pavel Andrš přivítal skupinku přítomných účastníků a předal slovo mysliveckému hospodáři Pavlu Tomanovi, aby řídil další činnost přítomné skupinky členů odhodlané pracovat. Tak se po krátké poradě stanovil úkol dne. Postavit v honitbě dvě podsady pod kazatelnu. Naložil se materiál, žebříky, elektrocentrála zapůjčená od místního sboru Dobrovolných hasičů a vyrazilo se do honitby, kde byly již podsady dřívě složeny a čekají jen na smontování.

Celkově již bylo do honitby zavezeno pět podsad, dvě nižší a tři vyšší. Vzhledem k malému počtu fyzicky zdatných účastníků bylo rozhodnuto postavit ty dvě nižší. Jelikož jsem v nedávné době psal o tahounech, musím dnes jmenovitě pochválit dnešní účastníky, kteří sice, jak by někdo mohl říci, plní jen svou členskou povinnost, přesto si pochvalu zaslouží, také mají rodiny a děti či vnoučata, přesto si čas udělali. Patří mezi ně kromě předsedu Andrše, hospodáře Tomana a jednatele Nezhybu členové Bc. Orava, Handl, Hrubý, Dočkal i čekatel na členství Richard Krč.

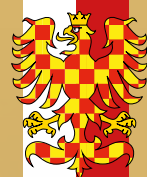
Práce jim šla pěkně od ruky, druhá podstava byla postavena rychleji, než první. Čas oběda sice propásli, skončilo se až ve třináct hodin, ale pracovní elán a radost z dobře vykonané práce přiměla tuto skupinu k svolání brigády na příští sobotu tj. 28.8., kdy se bude zhotovovat chybějící budka na kazatelnu, která dnes chybí. Samozřejmě ještě jde o prázdninový termín, proto skupina věří, že budku zhotoví i v této původní sestavě. Přítomnost ostatních volno majících je samozřejmě vítána, práce je dost. Co říci závěrem. Brigáda, i když s omezeným programem splnila svůj účel, což potvrdil i nakonec spokojený hospodář.

Rudolf Krč

Modlitební liga císaře Karla za mír mezi národy
s římskokatolickým farním úřadem v Brně na Petrově
a s Vojenským a špitálním řádem sv. Lazara Jeruzalémského

Vás zvou
na slavnostní

Mši svatou

k připomenutí a uctění památky JCKV blahoslaveného

KARLA I. Habsbursko - Lotrinského

posledního císaře rakouského, krále českého, markraběte moravského etc.
1887 - 1922

Mše bude sloužena v diecezní katedrále sv. Petra a Pavla v Brně

ve čtvrtek 21.10. 2021 v 17.30 hodin

Mši svatou bude celebrovat katedrální farář

P. ThLic. Tomáš Koumal

Slavnostní mši svatou doprovodí:

titulární varhaník diecezní katedrály sv. Petra a Pavla v Brně pan Mgr. Petr Kolař

Dómský komorní sbor při ZUŠ se zaměřením na církevní hudbu

Mužský pěvecký sbor Lásky opravdivá

Srdečně jsou vítáni

zástupci společenských i církevních organizací i široká veřejnost

Zmizení slavného rodu, aneb kam se poděli Haugvicové z Olomoucka

Historicky významný šlechtický rod Haugviců z Biskupic upadá na Olomoucku pozvolna v zapomnění. Jde přitom o rod, který byl ve středověku a raném novověku s našim krajem i samotným městem Olomouc spjat přímo bytostně po stovky let, a to nejen politicky a vojensky, ale také kulturně a společensky. První příslušníci rodu Haugviců z Biskupic přišli na Moravu ve 14. století ze Slezských Biskupic. Otevřete proto prosím společně se mnou dávnou historii našeho města Olomouc, skrytou k zapomnění pod prachem novodobých dějin.

Rodina moravských Haugviců z Biskupic působila na Olomoucku aktivně od roku 1468, kdy se proti kališnickému českému králi Jiřímu z Poděbrad postavil na stranu velkých katolických moravských měst Olomouce, Brna, Znojma a Jihlavy jeho zeť, uherský král Matyáš Korvín, jenž následně dobil zarputilou Třebíč a dne 3.5.1469 byl v Olomouci českými a moravskými katolickými stavy zvolen českým králem. Jeho pravou rukou ve věcech vojenských byl v té době odborník na vedení války Jan Haugvic z Biskupic, přezdívaný „černý Jan“, podle černého brnění se zlatým lemováním, které v bitvách nosil.

O deset let později obdržel za zásluhy Jan Haugvic z Biskupic od českého a uherského krále Matyáše Korvína povýšení do panského stavu, tedy mezi nejvyšší šlechtu. Stalo se tak dne 7.12.1478 v Olomouci na zemském sněmu a nutno podotknout, že povýšení obdržel za zásluhy opravdu nemalé. Kromě toho se stal také Korvínovým rádcem.

Jan Haugvic z Biskupic byl v uvedeném období nejvyšším velitelem slavné šedesátitisícové Korvínovi armády, která úspěšně vyhrávala pod Haugvicovým vedením prakticky každou bitvu a zastavila dokonce postup Turků do Evropy. Její jádro tvořili žoldnéři z Čech, Německa a Polska, kteří pobírali vysoký žold, 5 zlatých na osobu. Žoldáci přijali přezdívku od svého velitele kapitána „černého Jana“ Haugvice z Biskupic a říkali si černí rytíři. Taktéž jednotlivé složky převzali toto označení, jako například Černý pluk, nebo Černá rota. Ale až mnohem později celá armáda vstoupila mezi lidem v povědomí jako Černá armáda. Jednalo se

o největší a nejprofesionálnější armádu tehdejší Evropy. Jan Haugvic z Biskupic používal taktiku frontálního útoku v několika po sobě následujících vlnách tvořených jednotlivými útvary a byl s ní velice úspěšný. Jádrem vojska byly těžkooděnci, jenž tvořili nárazníkovou zónu, jakousi zeď, nedobytný val. Z něj činili výpady lehkooděnci, kteří útočili na nejslabší místa nepřítele. Nižší velitelské posty obsazoval Haugvic primárně lidmi, kterým mohl věřit a dále svým příbuzenstvím, tedy opět lidmi, na které se mohl spolehnout. A tak na postu nižších velitelů stanul například bývalý husitský vojevůdce Jan Jiskra z Brandýsa, nebo Vlad Tepes, později známý jako Transylvánský hrabě Drákula. Z rodinných příslušníků, pak můžeme jmenovat Janova bratra Petra Haugvice z Biskupic, jenž byl velitelem Černé rot, nebo Mikuláše Haugvice z Biskupic, velitele Černého pluku. Oba tyto vojenské útvary byly ve své době elitními jednotkami Korvínovi armády, a tak například Petr Haugvic z Biskupic dostal za zásluhy od Matyáše Korvína roku 1490 Hlubčické knížectví.

Nástupcem Jiřího z Poděbrad (*zemřel 22.3.1471 v Praze*) se stal, na jeho přání, po jeho smrti polský král Vladislav Jagellonský, který se nechal na sněmu v Kutné Hoře dne 27.5.1471 korunovat českým králem a pokračoval v tradici Jiřího z Poděbrad vojensky proti Matyáši Korvínovi. A tak mělo najednou Království České dva krále. V letech 1474 až 1479 došlo mezi armádami obou panovníků k několika vojenským střetům, z nichž vyšel jako vítěz Korvín se svou černou armádou. Tím ovládl Lužici, Slezsko, většinu Moravy a také královská města Plzeň a České Budějovice. Ještě v říjnu téhož roku 1479 dokázalo Korvínovo Černé vojsko pod vedením Haugvice porazit početní převahu Turků v bitvě na Chlebovém poli v dnešním Rumunsku, čímž zasadil devastující ránu Osmanské psychice na bezmála 50 let. Nakonec došlo mezi oběma českými králi po diplomatických jednáních dne 21.7. 1479 k uzavření míru v Olomouci. Ten ve své podstatě znamenal porážku Vladislava Jagellonského, neboť Matyáš Korvín nadále vládl jako český král nejen Moravě, ale také vedlejším zemím Koruny české. Součástí

textu mírové smlouvy byla také formulace, která jasně definovala, že po smrti jednoho ze dvou králů převezme ten přeživší jako český král území Království Českého po zemřelém. A právě tato formulace a následné čestné jednání velitele Jana Haugvice z Biskupic zajistily po náhlé a nečekané smrti Matyáše Korvína nadvládu Vladislava Jagellonského nad celým územím našeho tehdejšího státu. Jednoduché to však nebylo a my si hned povíme proč.

Vladislava Jagellonského neměli Korvínovi lidé vůbec v oblibě a považovali ho za slabého a neschopného panovníka, a tak se stalo, že po náhlé a nečekané Korvínově smrti dne 6.4.1490 (*pravděpodobně mozková mrtvice s ochrnutím končetin*) povolala šedesátitisícová „Černá armáda“ novým českým králem svého kapitána (*armádního generála*) Jana Haugvice z Biskupic. A to byl opravdu velký problém. Ne však proto, že by si Haugvic chtěl český trůn nárokovat, ale především proto, že již od dob římských platilo, že svolání armádou za krále či císaře je bez výjimky platné. Tento akt svolání Haugvice českým králem považoval Vladislav Jagellonský za zradu, a tak se celá záležitost velice zkomplikovala. Jagellonec se Černé armády i Haugvice bál celkem oprávněně, kdyby si Haugvic postavil hlavu, dokázal by si možná vojensky, jako silný katolík, českou korunu zajistit. Čestný a moudrý velitel Jan Haugvic z Biskupic respektoval však jako šlechtic a voják úmluvu Korvína s druhým českým králem Vladislavem Jagellonským a byl si vědom, že nešťastný akt jeho svolání českým králem postavil celou armádu do pozice zrádců. A tak před ním spočinul úkol nikoliv vojenský, ale diplomatický. Beztrestnost svých mužů vyměnil s Jagelloncem za Černou armádu, kterou mu předal a přísahal králi Vladislavu Jagellonskému věrnost. Jagellonec byl nedůvěřivý, a tak, aby Jan Haugvic z Biskupic celou situaci uklidnil, kupuje si od Bočka Kuny z Kunštátu roku 1494 statný hrad Bouzov, městečko Loštice a 27 vesnic v kraji Olomouckém, kam odchází „na odpočinek“. Velením armády byl pověřen uherský důstojník Pál Kiniszi, který dostal od Jagellonce rozkaz, zajistit postupně rozpuštění celé

Zmizení slavného rodu, aneb kam se poděli Haugvicové z Olomoucka

této armády s výmluvným odůvodněním, že náklady na udržování tak velké armády jsou příliš vysoké. Král dále oznámil Haugvicovi, že pokud k rozpuštění Černé armády nedojde, nepotvrdí mu jeho majetky, ani panský šlechtický stav. A trvalo to rozpuštění šedesátitisícové armády celých 12 let. Po tu dobu se Haugvic věnoval rozvoji svého panství a péči o své poddané, kteří si jej velice oblíbili poté, když jim zmínil povinnost roboty. Jan Haugvic byl brán v „potaz“ jako přísedící na soudech pňonných v Brně a Olomouci, roku 1497 v této funkci jako pouhý vladyka. Ve věži hradu Bouzov si zřídil observatoř a za jasných nocí se věnoval pozorování hvězdné oblohy. Roku 1499 nechal na Bouzově vystavět nový palác. Majetky potvrdil Jagellonec Janu Haugvicovi poprvé až dne 6. 11. 1499 (*město Jevíčko s klášterem Dominikánů*) a panský stav mu přiznal až 11. 1. 1502, tedy dvanáct let po smrti Korvínově. Tím opět Jan stanul dědičně mezi vysokou šlechtou v panském stavu. Jednalo se o dědičnou českou panskou hodnost a titul. Ač byl Jan silný katolík, tak se spojil v roce 1504 s kališníky (utrakvisty) v boji proti radikální náboženské skupině Jednotě bratrské. Roku 1505 pojal za manželku Kateřinu z Lomnice, s níž měl tři syny (Václav, Vilém, Vladislav) a dvě dcery (Kateřina, Anežka). Roku 1513 se stal relátorem spolu s panem Kunou z Kunštátu a dále se stal kancléřem Jiřího markraběte Braniborského. Na sněmu a soudě zemském v Olomouci zasedal do roku 1516 a byl také generálním adjunktem olomoucké biskupské kapituly. Zemřel roku 1526, kdy na český trůn nastoupil první Habsburk.

Janem Haugvicem z Biskupic (+1526) počíná souvislá posloupnost moravské linie rodu Biskupických Haugviců, která užívala vždy jen panského stavu. Její příslušníci vlastnili mnoho majetků a zastávali významné úřady v zemi. Všichni se psali „z Biskupic“, pak teprve následovalo určení, na kterém místě, což držení mnoha různých majetků dokládá častý pohyb Haugviců v celé oblasti moravského regionu. Mezi ta největší sídla rodu patřily například hrady a zámky Bouzov, Milotice, Holešov, Rokytnice, Chropyně, Kralice a další. Existence jednotlivých Haugviců se dokládá zvláště zápisy v Zemských

deskách olomouckých a brněnských, dále Knihami pňonů, to všechno postupně až do ztracena na sklonku 17. století, kdy se přesunuli během třicetileté války z Moravy do Čech, na tvrz do Čelákovic na panství Brandýské.

Janův syn Václav Haugvic z Biskupic (+1571) držel hrad Bouzov v letech 1533-1546 a poté zámek v Litomyšli. Václavův syn Hanuš Haugvic z Biskupic (1517- 1580) se stal v roce 1578 Moravským zemským hejtmánem a v Chropyni budoval se souhlasem císaře Rudolfa II. své nové opevněné správní sídlo. Do moravského panského stavu byl Hanuš povýšen 8.12.1555. Ve stejné funkci Moravského zemského hejtmána ho následoval v letech 1598-1602 jeho nevlastní bratr Jáchym Haugvic z Biskupic a na Rokytnici (1550-1607). Jejich další bratr Václav Haugvic z Biskupic (+1588) držel zámek Milotice a zámek Linhartovy ve Slezsku. Poslední z bratrů byl Mikuláš, jenž je uváděn na Litomyšli.

V následující generaci se nejvíce prosadil Václavův (+1588) syn Karel (1576-1635), který držel po otci zámek Linhartovy ve Slezsku a po Bílé Hoře se psával jako Karel Haugwicz z Biskupicz, pán na Linhartovech, Miloticích, Kralicích a Rokytnici. Karel zastával úřad podkomořího markrabství moravského a přimlouval se roku 1622 u císaře Ferdinanda II. za město Kyjov, „aby nebylo od komory odcizeno“. Téhož roku schválil olomoucký biskup kardinál František Dietrich-štejn jeho návrhy na obnovení městských rad ve Znojme a Kyjově. V místě svého působení ve Slezsku byl Karel předsedou komise, která posuzovala rozsah pobělohorských konfiskací. Právě jeho zásluhou byli lidé v tomto kraji konfiskacemi postiženi mnohem méně, než v krajích ostatních. Roku 1633 je Karel uváděn jako místodržící úřadu nejvyššího komornictví. S první manželkou Johannou (Benignou) Bruntálskou z Vrbna a s druhou manželkou Polyxenou Marií Salm Neumburg měl Karel šest dětí, tři dcery (Zdeňka, Eleonora Polyxena, Anna Markétu) a tři syny (Karel *1618, Johannes Karel, Ladislav Alois *1635). Karel (*1576) zemřel dne 20. 2. 1635 a byl pohřben u Jezuitů v Olomouci. Poslední z jeho dětí, Ladislav Alois se narodil čtrnáct dní po smrti svého otce, počátkem března

1635 a po následné smrti své matky se stal on i jeho sourozenci sirotky. Nejstarší ze šesti dětí byl po otci Karel. Jako prvorozeného syna, tedy nejdůležitějšího pro předávání rodových odkazů a majetků, se Karla (*1618) ujal jeho vzdálený strýc, císařský plukovník Alexandr Jošt hrabě Haugvic, baron z Biskupic. Dospívajícího Karla si vzal k sobě na tvrz do Čelákovic a nemaje vlastních dětí, Karla si osvojil. Vedl ho k vojenské kariéře, neboť sám byl plukovníkem císařské armády. Byla to doba, kdy děsivý konflikt třicetileté války stále ještě nekončil, teprve se posouval do poslední třetiny. A tak Karel, veden svým strýcem, se na Tvrzi v Čelákovicích příliš dlouho nezdržel, stihl se zde však údajně zamilovat do své budoucí manželky, evangelické šlechtičny Anny.

Již počátkem roku 1638 se stal Karel důstojníkem císařské armády, byl odvelen a musel si začít plnit své vojenské povinnosti. Již o rok později 13-30.3.1639 se vyznamenal při obléhání města Freiberg, které dokázal ubránit, proti početným 18 000 Švédů, vedeným generálem Banérem, který souhrou náhod držel jako svou milenkou a následně třetí svou manželku jednu Karlovu sestru. Ta pobývala v emigraci u další jejích sestry Anny Markéty, která byla v útlém věku provdána za mladého Jindřicha Matyáše von Thurna (1624-1656). Generál Banér se po smrti své druhé manželky s Haugvicovou oženil v létě roku 1640, kdy s vojskem přebýval v Brandýse nad Labem. Proslýchalo se v té době, že Brandýs před vyplněním zachránila právě Haugvicová, která Banérovi tento záměr rozmluvila.

Po ukončení třicetileté války se Karel vrátil na panství Brandýské, kde se oženil. Jeho strýc Alexandr Jošt hrabě Haugvic a baron z Biskupic zde již nepobýval. Vrátil se roku 1642 na Moravu, kde si koupil tvrz Rymnice, kde zemřel roku 1649. Posledním příslušníkem Haugviců z Biskupic na Moravě tak zůstal Karlův nejmladší bratr Ladislav Alois Haugvic baron z Biskupic, který byl pověřen správou rodových majetků a za nevyjasněných okolností zemřel dne 28.5.1665 na zámku v Tovačově, společně se svou tetou Marií Salomenou baronkou von Breunner (1615-1665), vdovou po Alexandru Joštovi hraběti Haugvicovi a baronu z Biskupic.

Zmizení slavného rodu, aneb kam se poděli Haugvicové z Olomoucka

K rodovým majetkům po svém otci se Karel hrabě Haugvic a baron z Biskupic **ani jeho potomci nikdy nedostali**, zprvu vinou špatné správy majetků poručníky (tzv. Haugwitzovská kauza), následně zmizením finančních prostředků z prodeje zbytku těchto zpustlých nemovitostí se smrtí jeho bratra Ladislava Alois. Naposledy je Karel uváděn jako lesník Jeho Milosti Císaře na panství Brandýském roku 1653, v té době žil s manželkou a svými dvěma syny (Karel a Václav) na velké hájovně na panství Brandýském, **dle informací novínového článku z února 1916 z Čech, zemřel Karel před rokem 1663**. O Karlovu synu Václavovi mizí správy, zřejmě zemřel ještě v mládí, druhý syn Karel se oženil s Johannou Barborou z Heydlberku. Jejich syn Josef Haugvic (1687-1747) se roku 1714 oženil s chudou šlechtickou Magdalenou Evou z Reichenburgu (1692-1753) a nechal si postavit ve městě Brandýse nad Labem

honosný dům. Ve snaze zabránit finančnímu krachu rodiny skoupili jejich potomci statné a nákladné rybárny v kraji a ovládli tak zdejší trh s touto komoditou. V dalších generacích patřili mezi nejvýznamnější příslušníky této rodiny ředitel Zemských desek Království českého v Praze Ignác Josef Haugvic (1823-1908), Vojenský kapelník a skladatel František Xaver Haugvic (1841-1917), zakladatel vojenské zpravodajské služby Československa Vincenz Franz Haugvic (1882-1961 -znám jako Čeněk Hauzvic), major Ruských Legií Sibiřského pluku Antonín Haugvic a ředitel chemického koncernu Československa v Kolíně Jindřich Haugvic (1875-1943).

V období po finančním úpadku roku 1665 se Haugvicové i nadále snažili udržet si společenské postavení, a to především sňatkovou politikou. Za posledních tři sta let jsou příbuzensky provázáni s příslušníky více či méně významných

evropských šlechtických rodů, mezi které například patřili v 18. století Reichenburgové, Schwabové, Halapirkové, v 19. století Peclínovští z Peclínova, Grabové, Teuchertové, Mayor z Mayernu, ve 20. a 21. století de Furchové, de la Motte, Stachové ze Strážova, Kaltenbrunnerové, Švamberkové a Jelačičové.

Současní příslušníci tohoto významného olomouckého rodu Haugviců z Biskupic žijí dnes v několika rodových liniích v Praze a okolí.

Shrnutím lze konstatovat, že Haugvicové z Biskupic byli jako významní čeští a moravští zemští hejtmáni a soudci pověstní svou neúplatností a striktním prosazováním práva v místech svého působení ve smyslu „padni komu padni“ a v duchu svých rodových hesel „Mores et Jus“ (morálka a právo) a „Vitam Impendere Vero“ (život zasvětit pravdě).

Autor: Mojmir Lýsek

V Olomouci 28. října 2021

sraz ve 14.00 hod. na Michalských schodech vedle chrámu sv. Michala

Trasa pochodu:

Žerotínovo nám. – Panská ul. – Dolní nám. – Horní nám. – Ztracená ul. – Křížkovského ul. – Katedrála sv. Václava

zve Regionální společnost Koruny České v Olomouckém kraji

Rodinný Penzion Majorka

Nově a stylově zrekonstruovaný secesní dům postavený Janem Husičkou v letech 1867–1872. Statek s kornírou býval ve své době nejkrásnějším domem v obci Slatinice. Manželé Husičkovi měli dceru Marii, která se po I. světové válce provdala za Františka Koudelku, důstojníka rakouské armády, který se narodil v nedalekých Drahanovicích. Marie Koudelková Husičková byla zvaná podle hodnosti svého manžela „Majorka“.

Dnes je z bývalého statku stylový penzion, který svým návštěvníkům nabízí ubytování v šestnácti pokojích. Pro náročné klienty je připraveno VIP apartmá Pekárna, vybavené stylovým nábytkem a americkými kamny.

Všem hostům je k dispozici společenská místnost a dále se v objektu penzionu nachází stylově zařízený prostor

Pekárny. Oba tyto prostory lze využít pro firemní večírky, oslavy narozenin, rauty a jiné společenské akce. Pro školení a semináře nabízí penzion vlastní vybavenou školicí místnost pro 40 osob.

Lázně Slatinice a. s.,
Slatinice 29, 783 42,
www.lazneslatinice.cz,
recepc@lazneslatinice.cz

ŽÁDNÉ REKLAMY, PROSÍM!

ŠETŘÍM NAŠE LESY – HISTORICKÉ DĚDICTVÍ ZEMÍ KORUNY ČESKÉ

Toto číslo vyšlo s podporou Lékárny U černého orla v Prostějově

Časopis vychází s podporou Koruny České

zelení A DOBA – měsíčník zelených hnutí

Vydává Zelený kruh Olomouc. Náklad 2 500 výtisků. Uzávěrka 15. dne v měsíci.
Šéfredaktor MUDr. Pavel Andrš, výtvarný redaktor Jiří Komár Jurečka
Redakce: V Kotlině 4, 779 00 Olomouc, tel./fax: 585 436 926
e-mail: zeleny.kruh.ol@mybox.cz, <http://www.zelenykruholomouc.cz>
Objednávky na adrese redakce.
Registrováno referátem kultury OkÚ Olomouc pod číslem MK ČR E 12634.
Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpným závodem Severní Morava, č. j.: 543/97 - p/1 ze dne 10. 2. 1997

adresát:

Tištěnou verzi tiskneme na recyklovaném papíře běleném bez použití chlóru

TISK: Petr Skyva, tel.: 608 869 087